

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Nem petíció — szennyirat.

Csak most került hozzánk hiteles alakban az az irás, melynek hivatalosan petíció ugyan a neve, de melynek olvasásakor önkénytelen tör elő a méltó kritika: szennyirat ez!

Ez a tehetetlen düh tajtékjából született irás nemcsak a névleg hivatkozott, becsületes, elvhű szavazópolgárokat gyanúsítja meg, de nem kiméli a párt vezető férfait sem.

A vezetőkre ugyan nem tud és nem említ semmi pozitív, névvel nevezhető adatot, de a hitvány lélek előtt nincs kivétel és a silány hatásadászat kedvéért ezeket is pellengére állította a tisztességre mitsem adó, mert a tisztességet nem ismerő szelleme ennek az áldatlan mozgalomnak.

A rombolás, a vizsaly, a semmi eszköztől vissza nem riadó jellemtelenség Nemtője csókolta homlokán azt, aki ezt a szennyiratot sugalmazta és a város polgárainak nyugalmát ily botrányhajtászó módon feldulni indult és ártatlan áldozatoknak tekintjük nagy részét azoknak, kiket magával ragadni tudott.

Akik ennyi galádsággal mertek bennünket vádolni azok nem érintkeztek a szavazó polgárokkal, nem igyekeztek a vád alaposságáról meggyőződést szerezni, hanem a saját sötét lelkük poklába te-

kintettek le s azért képzelik, amilyen fekete ott lenn minden, olyan a többi polgár emberek becsülete is.

Pedig Baja város polgárai zömének, az ellenzéki polgárságnak becsülete mind gránitszikla áll, mithiába ostromolnak a megvesztegetés, a pressió, korrupció, piszkos hullámai.

A korrupció és erőszak sohse volt a mi fegyverünk! Az önöké volt az ezelőtt is mindig, képzelt félistenek, és megvannak azok az önök arzenáljában most is.

És annak a pártnak a vezetői merik még magukat szabadelvűeknek nevezni, — szegény Széll Kálmán ha tudta volna ezt...! Nem a szabadelvűség utja az, mit ezek az urak követnek, — a társadalmi reakció, a retrográd irányzat győzelmeért küzdenek ők, minden áron megakarják fosztani a népet önzetlen és a közcélért lelkesülő vezetőitől, mert csak abban találhatják fel hasznukat, ha az ő uralmuk alatt nyögi, izzadja ki a misera plebs-contribuens közcélra szánt adógarasait, hogy aztán sohse tudja meg, mire lettek azok fordítva, — mert hisz a határozó, az ellenőrző városi közgyűlés többsége az ő kreatúrájuk, kikkel tetszés szerint rendelkeznek!

Mi vagyunk az igaz szabadelvűek, a mi irányunk az igazi szabadelvűség, a haladás a közjólét, a minden önzéstől

ment humanizmus s a közügyek terén a teljes világosság, — az egyszerű becsületes iparosnál épügy, mint a diplomás osztálynál, — és mi rendületlenül haladunk azután a dicsőségtől sugárzó 48-as zászló után, melyet szabadságszerző őseink annyi rettentetlen hősiességgel vettek előre s melyre a szabadelvűség egyik legszentebb eszméje, a polgári egyenjogúság szentséges jelszava volt és van lángbetűkkel felírva

Hitvány indulat az, mely ennek a szent jelszónak a letörlésére, gúnyolására ösztönöz valakit!

De hát ennek a petíciónak az erőszakos megindítóit nem is olyan legények, akik eszmékkel eszmék ellen küzdeni képesek lennének — önző magánérdekért küzdenek ők!

Az eszmék harca mindig világosság, igazság után törekszik, — az ő szeméiket pedig, a mindent eltakaró homály titokzatosságához szokottakat, bántja a világot éltető, világot fenntartó nagy fényesség, mely a bajai polgárok szeméit felnyitotta.

Nem is a miniszter rehabilitációja érdekében kapkodnak ők a vízben fuldoló, a petíció képzelt szalmaszálaihoz, — hanem az a céljuk, hogy némely „kicsi kaliberű“ emberek porba esett pecsenyét Dr. Reich Aladárnak ronggyá tépett, s aztán kegyelmes Dr. Plósz Sán-

TÁRCA.

Világos éjszakák.

Irta: Timár Szaniszló.

Szombat délelőtt volt. Az a nap, amely a munkaszünetet előzte meg, tehát új erőt adott a munkáskaroknak. A munkás ugyanis három napig könnyebben dolgozik azért, mert vasárnap pihent és három napig azon való örömeben, hogy a következő vasárnap újra fog pihenni. Minél közelebb érkezik a vasárnap, annál fáradtabb ugyan, de annál vigabb is.

Holnap tehát vasárnap. Most még szürke minden, de holnap már világos lesz. A piszkos daróc-ruha alatt egy-két munkás-sziv hevesebben dobog, különösen olyan, amelyiknek oka van egy kis öröme, ami nem mindennapi dolog ebben a sötét világban.

Három sziv minden körülmények közt hevesebben dobog. Az egyik Erős Kálmán, a másik a felesége, Ágnes, a harmadik pedig Jabonka Judit, Jabonka Mátyás leánya, akinek apját valami okból a telepen »Csöröm Mátyás«-nak nevezték gúnyból.

Erős Kálmán és a felesége azért örvend, mert holnap fogad örök hűséget egymásnak a pár, miután már három esztendeig hűsége-

sen egymáséi voltak; gyermekök is lett, de éppen a gyermek, a kis Ágnes kedvéért akarják házasságukat törvényessé tenni, amint illik törvénytudó és törvénytisztelő urak nézete szerint, nehogy valamikor, ha a kis Ágnesért valaki eljő, ha nagy lesz és törvényes feleségül akarja venni, valami kifogást tehesen a leány szülei ellen.

Szokatlan dolog ez a munkástelepen. Egyik-másik mosolygott is rajta és olyasvalamit említett, hogy Erősék nagyzási hóbortban szenvednek.

Azonban Erős Kálmán ezzel nem törődött, de annál több gondja volt a részletkérdésekkel. Az egyik is legfontosabb részletkérdés az volt, hogy a kis babát, az Ágneskát elvigyék-e az esküvőre, az anyakönyvvezető elé.

Az asszony, már mint Erős Kálmáné, váltig erősítette, hogy ő bizony elviszi a kis lányt oda is.

— No bizony, szeretném tudni, miért ne vinném magammal? Hát szegyenlem én talán, hogy az a csöppség a világon van? — mondta váltig. — Isten adta és nekem adta. Nincs hát mit röstelni. Elviszem én magammal a munkába is. Jól becsavarom pólyába, lefektetem a földre, oda-odaszaladok néha hozzá nézni, nincs-e valami baja? Aztán nyugodtan dolgozom tovább és tóloom a talicskát.

Nohát ha oda elviszem, miért ne vinném az anyakönyvvezető elé is?

— Mert nem illik — vélekedett Kálmán — az anyakönyvvezető ur talán rossz néven veszi tőlünk, vagy csufságnak veszi, hogy mi három esztendeig kutyába se vettük a törvényt és az ő engedelmével élünk házasságban.

Kálmán, a mióta a gyerek a világra jött, mindent az »uri tisztesség« szemüvegén át nézett. Mindig attól tartott, hogy ezzel valamelyes összeütközésbe talál jutni. Persze, nem tudta, hogy a gyerekhez az anyakönyvvezetőnek semmi köze sincs s hogy annak kisebb gondja is nagyobb, semhogy corpus delictit lásson abban, ha a házasulandók gyereket visznek magukkal.

De Kálmán ezt azért csak így fogta föl és majd hogy össze nem különbözött élete párjával, aki ebben a kérdésben nem engedett.

Mikor a férj már minden érvéből kifogyott, akkor még utoljára még egyet megkísérelt.

— De hátha sivalkodni kezd a kis Ágnes, mialatt az anyakönyvvezető ur beszél? Dühbe jön akkor az anyakönyvvezető ur és talán ki is dob bennünket.

— Nem ösmerem a törvényt. — nyelvelt vissza az asszony — de én nem hiszem, hogy benne volna, hogy esküvőn gyereknek sival-

dor igazságügyi miniszter úrnak nagy térdhajtások közt alamizsna után esedéklő tenyérral átnyujtandó mandátumába törölgessék meg

Nohát azt hisszük, hogy az a bizonyos pecsenye poros és Dr. Reich Aladár mandátuma tépetlen marad.

Tépetlen, ép marad az a mandátum, mert egyik laptársunk betegesen tultergő körmondatai nélkül is tudjuk azt, hogy a Curia igazságosan fog itélni és hiába bizakodik némely ur abban, hogy az igazságügyi miniszter úr majd súlyos nyomást fog gyakorolni legfőbb ítélőszékünkre; hatalmas erő az a magyar kir. Curia, még egy minisztert is képes ledobni magáról, főleg ha büszkeségét egy egész ország érdeklődése tüzei, — pedig a miniszter akkor nagyot esik, és az majd másoknak is fáj.

Talán arra alapították reményeiket azok a bizonyos urak, hogy ami vesztegetésnek, terrorismusnak nagyban és szélteben való üzésével bennünket insultáltak, azt ők most majd kicsinyben, 10—15 embernek a sarokbaszorításával könnyebben elvégzik?

És azt képzeli tán, hogy ha — amint tervezték — a szavazatok áthárításával a mandátumot Plósz úrnak ily módon odakorrigálják, találkozik majd széles e Magyarországon olyan épeszű bolond, aki elhiszi, hogy ez tisztességes útmódon történt?

Vagy azt hiszik, dicsőséget szereznek az igazságügyminiszternek azzal, ha fifikával, a Curia félrevezetésével szerzik meg neki azt a mandátumot, mit Baja város polgársága megtagadott?

Hát fel merik tételezni a miniszter jellemeről azt a gyengeséget, hogy egy olyan gyanus illatú mandátumot elfogadna?

Nohát mi biztos forrásból tudjuk, hogy az igazságügyminiszternek, dok-

tor Plósz Sándor urnak a petíció tartalmáról, néhány nappal ezelőtt, még tudomása nem volt; — azok az urak félrevezették magát a ministert is!

Bizonyosak vagyunk abban, hogy a miniszter ur nem olyan rövidlátó, hogy ne ismerné fel azt a ferde, azt a tartatlan helyzetet, melybe önérdékből buzgolkodó párthivei, a Curiahoz való viszonyát tekintve, keverték és lehetetlennek tartjuk, hogy ebből és a lapunkban sorra megjelenő nyilatkozatokból, — melyek vele mindenkor közölve lesznek — le ne vonja magának a konzekvenciát.

Végül azt is tudjuk mi nagyon jól, hogy, „a legfelsőbb bíróság pártatlan ítélkezésének görebjén” keresztül a petíció értelmi szerzői szeretnének olyan dekortumot leszűretni, amely beteg szívüknek enyhét adna, dehát contra vim mortis, non est medicamen in hortis. Halál ellen nincs orvosság, a közvélemény hálalítélete pedig ki van mondva.

Ügyünk igazságos, nincs mitől tartanunk.

Dr. — y.

Tisztelettel korteskedünk.

A kormánypárti lapok már hetekkel ezelőtt vezér és vezértelen cikkeket irtak a törvényhatósági bizottsági tag választásokról. Az érthető érdeklődés, melylyel a város polgársága e kérdés iránt ez idő szerint viseltetik, az a lázas izgatottság, mely a kedélyeket az utolsó napokban elfogta: igazolta azon eljárásunkat, hogy az utolsó napig vártunk jelöléseinkkel, vártunk felhívásunkkal, mert nem csak politizálni, hanem dolgoznunk is kell.

A cselekvés ideje érkezett. Azoknak, kik tudják, emlékeztükbe idézzük, kik nem tudják, felvilágosítjuk, hogy a pol-

gárság szavazatától függ, hogy vagyont s mi ezzel azonos, életét, miképen szabályozza. A törvényhatósági bizottság azon szervezet, mely hivatva van kölcsönöket felvenni, a pótdók nagyságát, a kiadások mennyiségét meghatározni, tisztviselőket választani, a város vagyónáról rendelkezni stb. stb. Még lesz alkalmunk azon fontos tárgyakra külön cikk alakjában visszatérni, mely a törvényhatósági bizottság hatáskörébe tartozik. Úgy véljük, a fentebb röviden felsoroltak is nagyon elegendők arra, hogy alapos megfontolás után adjuk le szavazatainkat

Közismert tény, hogy nálunk a bizottsági képviselőválasztás iránt évtizedeken át a legnagyobb közönyösséggel viselkedtek. Rendszerint meghívták a városházához a kisorsolás alá nem kerülő régi választott képviselőket és vagy a kormánypárti pártelnök vagy a polgármester elnöklete alatt sugalmazott előterjesztés mellett more patrio jelölték ki a választandó tagokat oly formán, hogy a régi megtagadása mellett az elhaltakat vagy azokat, kik egyéb módon elvesztették tagsági jogaikat, új jelöltekkel pótolták, mely jelölés rendszeren, nagy ritkán egy-egy kivétellel a szavazó-polgárság részvétlensége mellett, keresztül is vitetett. Ennek természetes következményeképp Baja város minden polgára tisztában volt azzal, hogy csak úgy lehet városatya, ha a városháza kijelöli, így már eleve minden választott bizottsági tag a városházának, így a kormány képviselőjének lekötöztetve, aláztos hive lett.

Nem lehet csodálkozni, hogy az ily módon megalakult törvényhatósági bizottságnak ellentálló ereje nem volt; benne vér nem lüktetett; nem lehet csodálkozni, hogy bizony ezen bizottsági

kodni nem szabad. Ha pedig nincs benne a törvényben, az anyakönyvvezető urnak semmi joga dühbe jönni. Ha nem tetszik neki, dugja be vattával a füleit. Egy szó mint száz: nekem ne beszélj erről. Én bizony elviszem oda a gyereket is, ha anyakönyvvezető urak potyognak is le az égből. Punktum! Ne is beszéljünk erről tovább.

Erős Kálmán szeretett volna a törvényre hivatkozni és igen szívesen idézte volna Ágnes fejére a házassági törvény összes szakaszait, hogy igazát megvédje. De végre is elállt tőle, mert egyrészt a töméntelen sok törvényszakasz közül egyetlen egyet sem ösmert, másrészt pedig tudta, hogy ha az aszszony valamit erősen a fejébe vesz, nincs kalapács, amelylyel azt onnan ki lehetne verni.

Annyiban maradt tehát, hogy a kis Ágnest pólyában elviszik az esküvőre az anyakönyvvezető elé, ha az anyakönyvvezető ur megpukkad is mérgében.

Az előkészületeket már mind megtették. Sőt gondoskodtak nyoszolyólányról és vőfényről is, mint illik és szokás, a mikor hajdon esküszik szíve választottjával.

A nyoszolyó lány nem volt más, mint a szőke Jakonka Judit. Mikor megtudta, hogy ő nyoszolyó-lány lesz, úgy megörült neki, hogy szinte kibujt a bőréből. Hát még, a mikor megtudta, hogy ki lesz a vőfénye!

A házasság párt gyöngéd figyelemmel a leány gyöngéd érzelmeire, Várdán Miskát szemelte ki vőfénynek. Ez a legény valóságos Góliáth volt. Recsegett, ropogott, a mit vasmarkával megragadott. Szörnyű erejéről

híres volt az egész telepen és óvakodtak is ökleitől.

Csak a szőke Judit tudta megfékezni, ha haragudott. Csudálatos volt nézni, a mint az aránylag gyöngé leány egy tekintetével, egyetlen mozdulatával hirtelen leszerelte az erős legény dühét. Szinte kék-zöld volt Miska arca a haragtól néha; de a mikor Judit a karjába esett, lehorgasztotta fejét, egyet fujt — azután vége volt mindennek.

Igaz, hogy a telepen, de a szomszéd telepen sem volt szebb leány Juditnál. Az is igaz, hogy Miska inkább levágatta volna egyik erős karját, semhogy Juditnak fájdalmat okozzon, de azért mégis bámulatos volt, hogyan tudta szenvedélyeit a különben féktelen és zabolátlan legény fegyelmelni a leány kedvéért.

A leány odaadó szerelmmel hálálta meg ezt. El is határozták, hogy egybekelnek, mihelyt Jabonka Mátyás, a leány apja kikapja kicsiny örökségét, a mely pör alatt állt. Miska ugyan nem törődött az örökséggel s hazavitte volna Juditot ma is, de Judit egy kis háztartást akart magával vinni férje házához és ettől el nem állt.

Elképzelhetni tehát, hogy nagy volt az örömmük, a mikor megtudták, hogy fontos funkciójuk jutott az Erősék házassági szertartásánál s hogy ezt a funkciót, a melyre a munkástelepen oly ritkán van alkalom, együtt fogják teljesíteni.

Meg is beszéltek együtt, hogyan fognak eljárni, milyen ruhában fognak megjelenni és hogyan fognak viselkedni az anyakönyvvezető ur előtt, hogy az illendőség ellen ne vétsek.

Minden együtt volt már, a mire szükség volt, csak egy piros selyemkendő hiányzott még, a melyet Judit fel akart kötni az esküvőre. Már ki is választotta magának a leány egy kiraktból. Csak arra várt, hogy munka után felmehessen a gyárvezetőhöz s a gyári takarékpénztárban levő járandóságából kikérjen öt koronát. Ezen a pénzen akarta a kendőt megvenni s meg akarta vele lepni Miskát is, magát is.

Azonban attól félt, hogy holnap, vasárnap lévén, az üzletek zárva lesznek. Feláldozott tehát egy fél napot munkájából. Délután nem állt munkába s két óra felé fölment a gyárvezetőhöz a pénzért.

Belépett a szobába s nagy meglepetésére senkisémi volt ott. A gyárvezetőt behívták a gyáros szobájába valamiért. Az pedig nagy sebtiben, mert azt hitte, hogy azonnal visszajöhet, úgy hagyott mindent a szobában, a mint volt.

Juditnak fejébe szökött a vér. Uram Isten, mit látott az asztalon. Rengeteg sok pénzt. Hatszáznyolcvan munkás heti bérét, a melyet ma este kellett volna a munkásoknak kifizetni. Itt hevert előtte papír- és ércpénzben. A papírpénz egy bádóg dobozban, az ezüst rakásban. Ha ő most ebbe belemarkolhatna!

A gondolatra elszedült. Ennyi pénzt még sohasem látott együtt, de nem is hitte, hogy ennyi pénz van a világon. Ennyi pénz! Ő csak öt koronát akart kivenni a pénztárból, hogy megvehesse a piros selyemkendőt melylyel holnap meg akart jelenni az anyakönyvvezető előtt s ime itt megszámlálhatlan meny-

tag urak kezdeményezőleg fel nem léptek, oly szigorú ellenőrzést nem gyakorolhattak, mely alkalmas lett volna a város, a polgárok anyagi jólétének megvédésére. Nem lehet csudálkozni, hogy a közgyűlések képe is mindig egy és ugyanaz volt. A főispán egy pár frázissal megnyitotta az ülést. Erre a tárgysorozatot ledarálták, mint az iskolás gyerek a leckéjét, csak hogy nem könyv nélkül; ennek befejeztével a staffagens alakok előadták előre kiosztott szerepeiket, a mely abból állott, hogy a főispánt felméltóságolták, a közgyűlést letekintetesezték, továbbá első sorban a magasrangúakat, végezetül egymást agyba-főbe dicsérték és ezzel (hogy Hermann barátomnak is igaza legyen) befejezték irodalmi működésüket.

Matematikai pontossággal meg lehetett volna előre állapítani, hogy ilyen választás után ilyen közgyűlésnek kellett lenni, hogy ilyen törvényhatósági bizottságnak ilyen eredményeket kellett elérni a város fejlődése terén. Előre volt látható, hogy azok, kik ezen választásokat ezen törvényhatósági bizottságokat vezették, ily óriási hatalomnak, discretionális jognak megfelelni nem képesek, hisz a dolog természeténél fogva és elbizakodottságukban nem gondolkodnak (még ha tudnának is gondolkodni); meg lehetett jósolni, hogy ellenőrzés hiányában a város vagyonaóról könnyelműen intézkednek, adósságokat adósságra halmoznak. Ilyen választás, ilyen vezetés mellett építhettek Baján egy kétszáz ezer koronás városházát, bebutoroztatták a bajai ipar mellözésével, oly pompával, fényvel akkor, midőn a szegényembernek utolsó vánkását elárverezik a porcióért; a mikor kereskedőink, iparosaink de még a tanult osztály is méltán panaszkodhatik arról, hogy mily súlyos terhet képez adója. Csak ilyen választás

és vezetés mellett történhetett az, hogy városunk aránylag ily rövid idő alatt minden téren a pusztulás jelenségeit tünteti fel és már magában a kormánypártban hallatszanak hangok, hogy ideje volna önállóságunkról lemondani, ideje volna ha megszűnnénk önálló törvényhatóság lenni, mert nem vagyunk képesek terheinket elbirni.

Mind oly tények ezek, melyeket mindenki tud s érez, mind oly tények, melyek elemi erővel készítenek bennünket a cselekvésre.

Az ideai városi bizottsági tag választásnál pláne gyönyörűen cselekedtek a kormánypárti atyafiak. Egyszerűen csupa kormánypártit citáltak be, még a régi kisorsolás alá nem kerülő választott ellenzéki bizottsági tagokat sem; csak úgy, mintha a városháza a polgármesteré lenne vagy a kormánypárté. Kis és nagy tanácssterveztek, a belvárosban behagyták a régi tagokat, mivel azok mind kormánypártiak, a külvárosokban pedig kilisztázták az ellenzéki tagokat. Persze, hogy ebbe lesz majd egy gyenge barátságos beleszólása a választó publicumnak is, mivel ha az eddigi választással, eddigi vezetéssel a várost a romlás lejtőjére juttatták, mit producálnának, ha ez újabb fajta jelöléssel választanák meg a városatyákat.

Tisztelettel korteskedünk tehát az ilyen választás, az ilyen vezetés, az ilyen törvényhatósági bizottság ellen. Tisztelettel korteskedünk az olyan közgyűlés ellen, melyen a szereplők drótra járó bábokként rántatnak elő és gyomrukban előre van el helyezve a beszélő gép, mert a közgyűlés nem vásári látványosságra, hanem komoly munkára van alkotva.

Tegyünk tehát félre a kormánypárt jelöltjeivel szemben rokonságot, jó pajtáságot, hiuságot és járulékait, mert gondoljuk meg jól, hogy magunk, gyer-

mekeink, családjunk, úgy közös családjunk a város és a mi ezzel ellentétben nincs, az ország érdekeiről van szó. Mind ezen érdekek egy nagy láncolatot képeznek, melynek szemeit az egyes szavazó-polgárok képezik és illeszthetik is össze.

Fel tehát polgárok bátran küzdelemre, mégegyszer gondoljátok meg, hogy azt a fényes győzedelmet, melyet arattatok, ne engedjétek kicsinyes eszközökkel kezeitekből kiragadtatni; még egyszer gondoljátok meg, hogy saját, úgy várostok és hazátok jólétéről és boldogságáról van szó, ne hagyjátok magatokat egy pillanatra eltántorítani, hogy azután éven át bánhassátok gyengéségetek, szavazatok bátran, tisztességesen és minden törlés nélkül a 48-as függetlenségi-párt jelöltjeire!

Dr. V. E.

Politikai hetiszemle.

Hosszas alaki bibelődés után végre kibontakozott a képviselőház a száraz, meddő tanácskozások tömkelegéből és a trónbeszédre adandó válasz-felirati vitával nyitotta meg az érdemleges tárgyalások sorozatát. Nem kis jelentőségű munkálkodása ez a képviselőháznak, mert itt arról van szó, hogy az öt évi törvényhozási működés biztos, szilárd alapokra fektetettessék, és egyengetve legyen a következő öt évi munkásság nehéz és fárasztó utja. Az adandó válasz-felirat tárgyában eddigelé négy javaslatot tettek a ház asztalára. Egyet a szabadelvűpárt, egyet a néppárt, egyet az Ugronpárt és végül egyet a függetlenségi-48-as párt. Ami az első hárommal illeti, arról sok szó ne essék. A szabadelvű pártét szokott kicsinyes meghunyászkodás, az igaz érzelmeknek nyájás, hajlongó szóbeszéddekkel való takargatása, a néppártét és az Ugronpártét pedig sötét ultramontanizmus jellemzi. Annál jobban, annál önzetlenebbül és szókimondóbban hozta kifejezésre a nemzet igaz érzelmeit, igaz vágyait és törekvéseit Kossuth Ferencznek a függetlenségi és 48-as párt nevében benyújtott felirati javaslata. Min-

nyiségben hevert a kincs. Oly könnyű azt innen elvenni, mint a milyen könnyű volt odatenni.

Szegény Judit sohase kívánta a másét; nem is irigykedett, ha cifra ruhát, fényes hintót látott. Felnőtt nyomorban, munkában, vesződött az étellel. De a bűn szelleme sohase lépett eléje, meg sem is kísértette, el sem is szédítette. De most, a mikor elgondolta, hogy mi mindenre volna jó ez a pénz, vagy ennek a pénznek egy része, bizony gyorsabban dobogott a szive.

De azért a gondolattól a tett oly távol volt, mint Makó Jeruzsálemtől. Rögtön menekülni is akart, nehogy sokáig maradjon ebben a csunya társaságban.

Megfordult s gyorsan az ajtó felé közeledett. De azután hirtelen eszébe jutott, hogy odakünn valaki menekülni látná s azonnal azt hinné, hogy lopott. S ha véletlenségből csakugyan hiányoznék valami a pénzből, senki sem mosná le róla a gyanút.

Igy hát szép csöndesen meghúzódott az egyik sarokban, nem minden lelki háborgás nélkül. Minden zörejre, a mit hallott vagy képzelt megrezsent. Igazában nem mert benn maradni és nem mert kimenni.

Egyszerre Miska jutott eszébe és roppant vágy támadt szívében a kedvesét látni.

— Milyen jó volna, ha itt volna — gondolta — ő majd kivezetne innen és jaj volna annak, aki engem gyanusítani merne.

De azután mégis mást gondolt.

— Mégse volna jó. Miska gyakran mondta,

hogy a nagy vagyonokat csak úgy harácsolják össze és nem vétek az: tolvajtól lopni. Isten ments a bűnös gondolattól!

Félszemével azalatt mindig a pénzre pillantott. Közeledni azonban dehogy mert volna hozzá!

Végre, jó tíz perc múlva megváltották a helyzettől. Pavlicsek ur, a gyárvezető sántikált be az ajtón. Ocsmány arcán, a mint a leányt meglátta, iszonyu ijedelem kifejezése jelent meg. Ugy odaugrott az asztalhoz, mint a sánta macska s kezével letakarta a pénzt, mintha attól félt volna, hogy elröpül.

— Teremtő Isten! Te egymagad vagy itt? Mit akarsz itt? Mit keressz itt? — rivalt a reszkető lányra.

— Én, Pavlicsek ur, csak azért jöttem...

— Azért jöttél, hogy lopj! Miért nem vagy munkában? Mit ólálkodol itt? Kilested az időt, a mikor senki sincs a szobában, hogy lophass!

— Engedelmet kérek — szól a leány, aki már közel volt a pityergéshez — nekem ilyet ne tessék mondani!

— Mit ne mondjak? — Mért ne mondjak? — ordított Pavlicsek egész testében reszketve — hisz láttam rajtad az ijedelmet, mikor bejöttem. Hadd látom a zsebeidet!

Közeledett a leányhoz, de az erős markával úgy megszorította s sánta gyárvezető karját, hogy az fölsziszent.

— Hozzám ne nyuljon az ur, azt mondom! — kiáltott arcából kikelve Judit!

Pavlicsek ur megszeppent. Patvarba is! Ez

a szőke leány, akár milyen szép is, még mindig erősebb nálánál.

— Jól van. Hát megolvassom előbb a pénzt. Addig innen el nem mozdulsz.

— Olvassa meg. Kivánom is — szól Judit.

Pavlicsek neki esett a bankóknak és az ezüstpénznek. A verejték csak úgy gyöngyözött ocsmány homlokán; a szemei majd ki-dőltek. Ideges reszketéssel, félelemmel és haraggal rakosgatta vissza a bankókat a bádogszelencébe. A mikor mindennel készen volt, nagyott fújt, könnyebülten, átkozván magát mégis, hogy ilyen vigyázatlan volt és nyitott ajtó mellett felügyelet nélkül hagyta a pénzt.

— Na jól van — szól végre — nem hiányzik semmi. Most mond meg, mit akarsz?

Judit elmondta, a miért jött. De már nem volt öröme a piros selyemkendőben, amit vásárolni akart.

Pavlicsek kifizette az öt koronát, mogorván, elfolytott dühvel s talán megszegyenülten is, a miért a leányt alaptalanul gyanusította; de ezt nem vallotta be.

Judit letántorgott a lépcsőkön. Nem tudott számot adni arról, hogy mi fojtogatja. Ily egyszerű leány nem tudta kifejezni azt, hogy a sértett emberi méltóság az, ami most fájdalmat okoz neki.

De a mikor lenn volt, föltekintett az ablakra és öklét, amelyben a pénzt szorongatva, az ablak felé emelvén csöndesen rebegte:

— Nem érdemlitek, hogy becsületesek vagyunk!

— —

den szaván az igazság ereje érzik, minden ízében nemzeti alapokon nyugszik. Kiinduló pontja az ősi axióma, hogy nincs állami lét önállóság és függetlenség nélkül. Ezen tételből folynak azután a többi megdönthetetlen igazságok is. Elsőnek az, hogy szűnjék meg végre valahára az a fonák helyzet, mely Magyarország és Ausztria közt ez idő szerint fennáll, mert ebben rejlik egyttal gazdasági bajaink főindoka. Önálló magyar hadsereg szerveztessék, mert e nélkül nincs biztosított állami lét. Az önállóság elve önkormányzatunkban is vitessék keresztül, ép azért minden oly törvénybeli alkotások, melyek közigazgatásunk autonómiáját sértik, mellőzendők.

Az egyenes adók gyökeres reformja a *forozatosság* elvének keresztül vitele nélkül kárba vesztett törekvés. Az igazságügyi újítások közt a katonai bünvádi perrendtartás modern jogalapon álljon. A tisztviselők helyzetének javítása elsőrendű nemzeti feladat legyen. Helytelen a mai orsz. képviselő választási rendszer, mert elsősorban nem hozza kifejezésre a nemzet valódi akaratát, másodsorban az állampolgárok nem gyakorolhatják egyenlő mértékben választási jogukat. Az elsőnek gyökeres javítása a községenként gyakorlandó *titkos* szavazás rendszere, a másodiknak a választókerületek igazságosabb beosztása. A magyar állam közjogi állásának megfelelő külön magyar udvartartásunk még mai napig sincsen. A magyar állam jelvényeit sem itt, sem a külföldön nem méltatják a maguk igaz értéke szerint.

Ezek a Kossuth-párti válaszfelirat főbb pontjai általánosságban. A magyar nemzeti geniusz igaz megnyilatkozása ez, és alkalmas arra, hogy a trónbeszéd hézagos, száraz köz-helyeire őszinte válaszul szolgáljon!

A válaszfeliratokon kívül érdekes politikai esemény volt a héten Beöthy Ákos felszólalása a képviselőház november 18-iki ülésén. Ő volt az egyedüli a nemzeti párton, aki a szabadelvű párttal történt fuziót ellenezte és ő volt az egyedüli, aki ebbe beleolvadni nem tudott. Így hát érthető gúnnyal ostromozta a mai intézményeket és nem egy maró megjegyzést szórt a beolvadt nemzeti pártiak fejére.

Tüzetesen boncolta a kuriai bíraskodás hézagait, és az önálló vámterület hívének vallotta magát.

A képviselőház harci kedve, csodálatos, nyomban átragadt a különben esendes természetű főrendiházra is, a mely az egyházpolitikai küzdelmek óta aligha korbácsolt fel olyan hullámokat, mint a f. hó 20-iki ülésén. Gr. Dessewffy Aurél a Széll-kabinetéről zengett dicsőszóiban azt hangoztatta, hogy Széll minister nyitotta meg a *tisztességes* kabinetek sorozatát. B. Fehérváry honvédelmi minister a puskaporszagra izgatottan pattant fel, végre Széllnek sikerült a vitát, az előbbi kormányok rehabilitálásával rendes medrébe terelni.

Dr. Sz. V.

A klikk-harc.

A lezajlott képviselőválasztás alkalmával a mi jelöltünk, a 48-as Kossuth-párt jelöltje, diadal-maskodott; ez a siker annyira felbőszítette az elbizakodottan pöffeszkedő klikket, hogy feledve vagy nem ismerve a lovagiasság, a köteles tisztelet legegységibb követelményeit: a megválasztott képviselőt kihagyta a megválasztandó városi bizottsági tagok listájából.

Tehát a klikk megüzente a háborút a jóérezésű polgároknak, pártkülönbség nélkül.

Ebben a harcban — elég tapintatlanul — városunk feje, a polgármester is élénk részt vesz, mert kortestanyává tette a városházát, összehíván a kandidáló gyűlésre a saját párthíveit csupán, teljesen mellőzve, régi gyakorlat ellenére a megmaradt városi képviselőket.

De nem csak ezt tette a polgármester, hanem — amint halljuk — egyenként maga elé idézte a város tisztviselőit erősen lelkükre kötve a lelketlen korteskedést.

Ki van adva tehát a jelszó: csülökre legények! És megindult engedelmesen, lesunyt fővel a szolgálékú had, hogy illetéktelen kezekkel markolásson be azoknak a polgároknak a legszentebb jogaiba, a kik nekik kenyeret adnak. Nohát mi felvesszük a harcot!

Erős, hatalmas volt a harc, melyet az országgyűlési képviselőválasztás alkalmával vívtunk.

Erősnek, hatalmasnak kell lenni a bizottsági tagok választásánál is a küzdelemnek, mert itt

a város polgárainak létérdeke küzd egy elkese-redett klikk hatalmi érdekei ellen.

Le kell küzdenünk ezt a klikket, mely évek során át eléje tette a saját önző, anyagias érdekeit a város legfontosabb érdekeinek és sohasem azt tekintette mi kell a városnak, a polgárságnak, hanem azt, mi esik jól néhány »úr« telhetetlenségének, gögijének, hiúságának.

Ezt tovább tűrnünk nem szabad.

Rendületlenül bizunk a polgárság elvszilárd-ságában, — rendületlen a hitünk, törhetetlen a bizalmunk a polgárok szilárd, tántoríthatlan összetartásában.

Rendületlen a hitünk, törhetetlen a bizalmunk abban, hogy a polgárság öntudatra ébredt, a szeme kinyílt és elérkezettnek látja az időt arra, hogy bizonyos urak ráerőszakolt, feltolakodott gyámsága alól emancipálja magát, hogy egyszer már maga intézze a saját ügyeit. Talpra polgárok! mutassuk meg, hogy elég érettek vagyunk arra, hogy akaratainknak érvényt szerezzünk.

Ne riadjatok vissza, ha hivatalnok kortesekkel álltok szemben, — fizetett szolgálói ők a városnak, kik ami kenyerünket eszik és ha ellenünk törnek, fizetett-ellenségeink.

A hivatalnok-kortés ugyan visszaél állásával akkor, midőn a választókat megkörnyékezi, de azért mégis higgadtan, nyugodt méltósággal kell őket magatoktól el és kötelességük teljesítésére utasítani: menjenek dolgozni a hivatalukba, azért huzzák a fizetést — nem a naplopásért.

Ha azonban közülök valaki fenyegetődnék, erőszakoskodnék, jöjjetek hozzánk, mi majd tudjuk mit kell tenni.

Tartsatok ki polgártársak rendületlenül a kerületi gyűlések által megállapított szavazó lapok mellett: ne töröljétek arról neveket és ne írjatok azokba helyettük mást oda, mert szavazataink különben megoszlanának, ami elleneinknek volna öröme.

Félre kell tennetek minden mellétekintet, minden személyi érdeket, rokon-, vagy ellenszenvet a biztos siker érdekében.

Ha meglesz köztünk a kellő összetartás, ha nem engeditek magatokat megijeszteni, félrevezetni, terrorizálni, akkor győzelmünk biztos és elmúlik rólunk a sok évtizedes lidérenyomás, mely törekvéseiteket, erőiteket eddig megbénította.

Isten áldása legyen munkánkon!

dr. — y.

Politikai karcolatok.

Sok szem sokat lát. A bajai petíció aktái rácafolnak erre a régi mondásra. Mert ime amit annyi ezer szem nem látott, azt mind látták ők. Valának pedig ők négyen. Már-mint négy szem. A Pandur-szigettől a Homokig, Szent-Jánostól Kis-Csávolyig mindent láttak. Főképp pedig a korecsmákban valóságos mozgó őrség volt ez a négy szem. A modern fizikai tudomány legnagyobb férfiai ők: a négy szem és pardon! ez is hozzá tartozik, a négy fül, akik bebizonyították, hogy két test egy időben ötven korecsmában is lehet. Ha mással nem, a petíció minden esetre egy érdekes fizikai észlelettel fogja gyarapítani a Curiát.

Harminc korona. Nagypénteken a háziasszonyok a rendes árnak kétszeresével sőt háromszorosával fizetik a halat. Nagypénteken minden háziasszony nemzetgazdaságtani ismereteket szerez magának és sajnósan tapasztalja, hogy az ár a kínálat és kereslet szerint szabályozódik. A halászoknak minden évben vagyon nagypéntekjük, képviselő-választás azonban csak öt évente van a fiakkerosoknak. Nem tudom, hogy mit kaptak a bajai fiakkerosok harminc koronát vagy kevesebbet? De a nagypénteki ár-elmélet szerint nem sokaltam ezt a 30 koronát, akár a függetlenségi adtak akár a kormánypártiak adták. Nagyon valószínűnek tartom ugyanis, hogy a kormánypárti kocsikat sem huzzák csupán lelkesedésből a bősztaltosok, s hogy a kormánypárt kocsisai sem mind szavaztak le a Reichra.

(S.)

Polgártársak!

A 48-as függetlenségi párt a belvárosban dr. Reich Aladár, Czérnay Imre, Pollák Lajos, Tomcsányi Sándor, ifj. Utry Pál, Weidinger Benő és Király Béla urakat;

Az alsóvárosban id. Mérei Lőrincz, dr. Reich

Aladár, id. Bencák Sándor, Pastrovits Sándor, Miovác Imre és Stökl Ferencz urakat;

A felsővárosban Tinusz István, dr. Deneberg Kálmán, Reitman Ferencz, Sziklai Zsigmond, Kozacsek Ernő és Wagenblatt József urakat jelölte ki a bizottsági tagul. Mai cikkeinkben felhoztuk az indokokat, melyek arra ösztönöznek, hogy kérjünk benneteket, miszerint lisztánkat törlés nélkül adjátok le. A szavazat titkos lesz. Pártunk vezetősége intézkedni fog, hogy egy cédulánál sem tudják meg, ki adta be. Nem fognak egyetlen egyet sem előre felbontani. Intézkedünk, hogy a választási helyiségben érdekeink védve legyenek s hogy sem ott, sem a választási helyiség udvarain semmiféle tisztviselő cédulát ne osztogasson. Tisztviselőktől cédulát senki el ne fogadjon, hanem, ha ilyet akarna adni, tegyen jelentést pártunk vezető tagjainál. Ha valamelyik kormánypárti kortes-cédulát ad kormánypárti lisztával (nevekkal) és ha bárki bármely okból restellené, ha nem adhatná le szive szerint a mi lisztánkat úgy huzzá át a kormánypárti neveket és írja vagy irassa be a mi jelöltjeink nevét; ha csak egy kicsit összetartunk a győzelem mind a három kerületben biztos.

HIREK.

Kossúth válasza. Mult számunkban közöltük, hogy Kossúth Ferencz 60 éves születése alkalmából pártunk elnöksége táviratilag üdvözölte, melyre Kossúth az alábbi választ küldte:

Tisztelt pártelnök úr!

A bajai függ. és 48-as párt születése 60-ik évfordulója alkalmából érde-meimen felül megtisztelt és üdvözölt. Mint elveink iránti szeretetük megnyilvánulását hálával fogadom megemlékezésüket, viszonzásul fogadják köszönetemet s hálámnak, nagyrabecsülésemnek kifejezését.

Igaz hívük

Kossuth Ferencz.

Erzsébet király-asszony névünnepét kegyelettel ülték meg városunkban is és lélekemelő ünnepélyek keretében ünnepelték a mátyómságot szenvedett nagyasszonyunk felejthetetlen emlékét. Az egyes iskolai ünnepélyekről tudósítók a következőkben számol be: A főgymnasiumban az ünnepséget mise előzte meg, mely után az intézet tornatermében elsőben a főgymnasium énekkara gyászindulót adott elő. Utána Marosi Arnold főgymn. tanár szivhez szóló beszédben elevevitte föl Erzsébet királyné asszony emlékét. Majd Rohrböck József VII. o. t. »Erzsébet királyné emlékére« c. költeményt szavaltta, végezetül pedig az intézeti zenekar Beethoven gyászindulójával fejezte be a magasztos ünnepséget.

Kinevezés. Az igazságügyi miniszter a bajai kir. járásbírósnál megüresedett ügyészi megbizotti állásra Dr. Lemberger Ármin bajai ügyvédet nevezte ki.

Sándor Béla halála. Őszinte részvétellel értesültünk arról, hogy Sándor Béla Bács-Bodrogh vármegye és Zombor sz. kir. város volt főispánja, jelenleg a zombori takarékpénztár igazgatója, csütörtökön déli 1 órakor Zomborban meghalt. Sándor Béla ezelőtt három héttel nősült másodsor, nőül vevén Drescher Ede volt bajai orsz. képviselő fiatal özvegyét, Ivánovits Annát. A boldogult mindössze 58 éves volt. Pályáját a megyei közigazgatás legalsóbb fokán kezdte, mint tiszteletbeli aljegyző; tehetsége és szorgalma folytán fokonként emelkedett aljegyzővé, főjegyzővé, alispánná, végül főispánná, mely állásától 1894-ben vált meg. A Lipót-rendnek és a pápai Szent Gergely-rendnek lovagja volt. Halála úgy városunkban, mint vármegyénkben mély és meleg részvétet keltett. Elhunytát özvegyén kívül leánya, Tarczay Dezsőné szül. Sándor Erzsike siratja.

Bucsubankett. Taubinger Rezső ev. lelkes távozása alkalmából tisztelői fényesen sikerült búcsúvacsorát rendeztek a Jarmer-féle vendéglőben. A búcsúbeszédet Mihalicska képezde tanár tartotta, melyre Taubinger tőle megszokott magvas beszédben válaszolt, kife-

KRAUSZ LIPÓT

arany-, ezüst-, ékszer és órarakttára

✧ Baján. ✧

Ajánlja dúsán felszerelt, jól szabályozott

svájci zsebóráit és ingaóráit.

ARANY-, EZÜST-
és

drágakő - ékszerek

legnagyobb gyári raktára.

ÉKSZER JAVÍTÁSOK

és

ÁTALAKÍTÁSOK

saját műhelyemben végez-
tetnek.

Minden egyes arany- és ezüst-tárgy a m. kir. fémjelző hivatal
védjegyével van ellátva.

VALÓDI BERNDORFI **CHINA-EZÜST** EVŐ-ESZKÖZÖK
és mindennemű **DÍSZTÁRGYAK** nagy raktára.

✧ Órajavítások pontosan és jutányosan végeztetnek. ✧

Régi **arany-** és **ezüst-tárgyak**, valamint **drágakövek**
becseréltetnek, illetőleg legmagasabb árak mellett vásároltatnak meg.

Schnetzer Ernő

üveg-, porcellán-, köedény-, lámpa-, képkeret- és táblaüveg-

KERESKEDÉSE

— BAJÁN. —

Alapítottott 1862.

DÚSAN FELSZERELT RAKTÁR

LEGJOBBNAK ELISMERT

Ditmár-féle lámpákban.

Minden egyes lámparészek **KÜLÖN** is
kaphatók.

LEGUJABB MINTÁJU KÉPKERETEK
LEGNAGYOBB VÁLASZTÉKBAN.

MITTLER IZIDOR

✧ cipóraktára Baján, ✧

Tóth Kálmán-tér, JURY-féle ház.

Ajánlja a n. é. közönség szíves figyelmébe **DÚSAN** felszerelt

cipóraktárát.

✧ **ŐSZI és TÉLI** ✧

férfi-, női- és gyermekecipők, külön-
féle posztó-cipők, hó- és

sárcipők

legnagyobb gyári raktára.

Kiváló minőségű árúk!

Pontos kiszolgálás!

2 Olcsó árak!

FISCHER PÁL

NŐI-, FÉRFI- ÉS GYERMEK-

✧ DIVAT ÁRUHÁZA ✧

BAJÁN,

Br. Sötvös-utca, városi bérház.

✧ Férfi ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, ✧
kalapok, nap- és esernyők, sétatálcák. Meg-
kezdett és előnyomatott kézimunkák és minden

✧✧✧✧ kellékek ✧✧✧✧

NAGY RAKTÁRA

Legjobb gyártmányu vállfűzők.

Rövidárúk és pipere,

✧ szalagok, csipkék és mindennemű diszek. ✧

jutányos áron és dús választékban.

DÚS VÁLASZTÉK

valódi professor dr. Gusztáv Jäger-féle női-,
férfi- és gyermek- alsó-ruházatokban.

== Egyedüli raktár HABIG-féle kalapokban. ==

Olcsó bevásárlási forrás.

RUDE IGNÁCZ

mű-órás és ékszerész-üzlete Baján,

a „Központi szálloda” átellenében.

Ajánlja ujonnan és gazdagon felszerelt, pontosan szabá-
lyozott valódi

svájci zseb-, fali-, inga- és ébresztő-óráit

a legegyszerűbb és legfinomabb kivitelben.

Nagy raktár valódi **arany-, ezüst- és drágakő ék-
szerekben**, valamint valódi **China-ezüst evőeszközökben**.

Órajavítások, valamint minden e szakbavágó legkomp-
likáltabb munkák; **Chronometre** és **ütő-óra**-, egyszersmind
ékszerjavítások olcsón szakszerűen és gyorsan eszközöl-
tetnek

2 évi írásbeli jótállással.

Régi **ARANY-** és **EZÜST TÁRGYAK**, valamint **DRÁ-
GA-KÖVEK** a legmagasabb napi áron vásároltatnak meg. eset-
leg ujjal cseréltetnek be.

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen végeztetnek.